20/09/2023

Για τη Δημιουργία και για τους Αγγέλους

/ Πνευματικά Αποσπάσματα

Για τη Δημιουργία

Επειδή, λοιπόν, ο αγαθός και υπεράγαθος Θεός δεν επαναπαύθηκε στη θεωρία του εαυτού του, αλλά από υπερβολική αγαθότητα θέλησε να δημιουργηθούν ορισμένα δημιουργήματα που θα ευεργετηθούν και θα μετάσχουν στην αγαθότητα του· γι' αυτό, παράγει και δημιουργεί εκ του μηδενός τα σύμπαντα, ορατά και αόρατα· δημιουργεί, επίσης, και τον άνθρωπο που αποτελείται και από ορατή και από αόρατη φύση.

Μόλις συλλαμβάνει την ιδέα, αυτόματα δημιουργεί· και η σκέψη του γίνεται πράξη, που την ολοκληρώνει ο Λόγος και την τελειοποιεί το **Πνεύμα.**

Για τους αγγέλους

Ο ίδιος είναι κτίστης και **δημιουργός των αγγέλων**, τους οποίους έφερε στην ύπαρξη από το μηδέν, και τους έκαμε σύμφωνα με τη δική του εικόνα να είναι ασώματη φύση, σαν κάποιος άνεμο ή άϋλη φωτιά, όπως το λέει ο θείος Δαβίδ: «Αυτός που κάνει τους αγγέλους ασώματα πνεύματα και τους λειτουργούς του σαν

φλόγα φωτιάς»· έτσι περιγράφει την ευκινησία, τη φλογερότητα, τη θερμότητα, τη διεισδυτικότητα και την ταχύτητά τους στον
πόθο και τη διακονία του Θεού, καθώς και την προσήλωσή τους προς τα άνω και την απομάκρυνση από κάθε υλική φροντίδα.

Ο άγγελος, λοιπόν, είναι νοερή ουσία, αεικίνητη, αυτεξούσια, ασώματη, που διακονεί το Θεό και έλαβε κατά χάριν στη φύση της την αθανασία· τη μορφή και την κατάσταση αυτής της υπάρξεως μόνον ο δημιουργός της γνωρίζει.

Σε σχέση με μας είναι ασώματη και άυλη· αλλά, κάθε τι που συγκρίνεται με τον μόνο ασύγκριτο Θεό είναι παχύ και υλικό· διότι, μόνο το θείο είναι όντως άυλο και ασώματο.

Ο άγγελος, λοιπόν, είναι φύση λογική, νοερή και αυτεξούσια, μεταβλητή στην προαίρεση, δηλαδή στη θέληση· διότι κάθε κτιστό είναι και μεταβλητό, ενώ μόνο το άκτιστο είναι αμετάβλητο. Κάθε λογικό επίσης είναι και αυτεξούσιο.

(Ο άγγελος), λοιπόν, σαν λογική και νοερή φύση είναι αυτεξούσιος· σαν κτιστή φύση είναι μεταβλητή, έχοντας τη δυνατότητα και να διατηρείται και να προοδεύει στο αγαθό αλλά και να πηγαίνει προς το χειρότερο.

(Ο άγγελος) δεν έχει τη δυνατότητα να μετανοήσει, διότι είναι και ασώματος.

Αντίθετα ο άνθρωπος, εξαιτίας της αδυναμίας του σώματός του, μπορεί να μετανοήσει. Είναι αθάνατος κατά χάριν και όχι από τη φύση του· διότι ό,τι έχει αρχή έχει και τέλος, σύμφωνα με τους νόμους της φύσεως.

Και μόνον ο Θεός είναι αιώνιος και μάλιστα πέρα από τους αιώνες· διότι ο δημιουργός του χρόνου δεν εξαρτάται από το χρόνο, αλλά τον υπερβαίνει.

(Οι άγγελοι) είναι δεύτερα νοερά φώτα, τα οποία δέχονται το φωτισμό από το πρώτο και άναρχο φως· δεν έχουν γλώσσα και ακοή, αλλά μεταδίδουν μεταξύ τους τις σκέψεις και τις αποφάσεις τους χωρίς προφορικό λόγο.

Ο Λόγος δημιούργησε όλους τους αγγέλους και το **Άγιο Πνεύμα** με τον αγιασμό του τους τελειοποίησε· μετέχουν στο φωτισμό και τη χάρη αναλογικά με την αξία και το τάγμα τους.

Ο χώρος τους περιορίζει· διότι όταν είναι στον ουρανό, δεν βρίσκονται στη γη· κι όταν ο Θεός τους αποστέλλει στη γη, δεν παραμένουν στον ουρανό.

Βέβαια, τα τείχη, οι πόρτες, οι κλειδαριές και τα λουκέτα δεν τους περιορίζουν· διότι είναι ακαθόριστοι.

Και λέγοντας «ακαθόριστοι», εννοώ, ότι φανερώνονται στους αξίους, στους οποίους θέλει ο Θεός να εμφανισθούν, όχι όπως πραγματικά είναι, αλλά με άλλη μορφή, ανάλογα με τη δυνατότητα που έχουν να τους δουν.

Διότι, στην κυριολεξία, μόνο το άκτιστο είναι ακαθόριστο· ενώ κάθε δημιούργημα έχει τα όριά του, όπως τα όρισε ο Θεός.

Έχουν τον αγιασμό από το Άγιο Πνεύμα, έξω από την ουσία τους· προφητεύουν με τη θεία χάρη και δεν έχουν ανάγκη από γάμο, επειδή δεν είναι θνητοί.

Επειδή είναι πνευματικά όντα, ζουν σε τόπους πνευματικούς, χωρίς να περιορίζονται όπως τα σώματα· διότι δεν παίρνουν το σχήμα του σώματος σύμφωνα με τους φυσικούς νόμους, ούτε έχουν τρεις διαστάσεις, αλλά παρουσιάζονται και ενεργούν πνευματικά, όπου διαταχθούν· δεν μπορούν βέβαια στο ίδιο χρονικό διάστημα να βρίσκονται και να ενεργούν εδώ κι εκεί.

Δεν γνωρίζουμε εάν οι άγγελοι είναι μεταξύ τους ίσοι στην ουσία ή διαφέρουν. Το γνωρίζει μόνον ο παντογνώστης Θεός, ο οποίος τους έπλασε.

Διαφέρουν, βέβαια, μεταξύ τους στο φωτισμό και τη θέση· δηλαδή, ή βρίσκονται σε θέση δεκτική φωτισμού ή μετέχουν στο φωτισμό ανάλογα με τη θέση τους και φωτίζονται μεταξύ τους εξαιτίας της υπεροχής του τάγματος ή της φύσεως.

Είναι φανερό ότι οι άγγελοι που υπερέχουν μεταδίδουν το φωτισμό και τη γνώση στους κατώτερους.

Είναι ικανοί και πρόθυμοι στην εκτέλεση του θελήματος του Θεού και, λόγω της ταχύτητος της φύσεώς τους, βρίσκονται αμέσως παντού, όπου τους δώσει εντολή ο Θεός.

Φυλάγουν τα μέρη της γης, διοικούν έθνη και τόπους, όπου ο Δημιουργός τους έταξε, και φροντίζουν για τα ανθρώπινα και μας βοηθούν.

Πάντως, είναι ανώτεροι από μας, σύμφωνα με το θέλημα και την εντολή του Θεού, και βρίσκονται πάντοτε στην υπηρεσία του Θεού.

Είναι δυσκίνητοι προς το κακό, όχι όμως ακίνητοι· τώρα όμως έχουν γίνει και ακίνητοι (στο κακό), όχι εξαιτίας της φύσεώς τους, αλλά κατά χάριν και με την προσήλωσή τους στο μόνο αγαθό.

Βλέπουν το Θεό όσο τους επιτρέπεται και έχουν τη θέα του σαν τροφή.

Ως ασώματοι είναι ανώτεροι από μας· έχουν απαλλαγεί από κάθε πάθος του σώματος, αλλά δεν είναι απαθείς· διότι μόνον ο Θεός είναι απαθής.

Αλλάζουν τη μορφή τους, σύμφωνα με την εντολή του Κυρίου και Θεού, και έτσι φανερώνονται στους ανθρώπους και τους αποκαλύπτουν τα θεία μυστήρια.

Ζουν στον ουρανό και έχουν ένα έργο, να υμνούν το Θεό και να διακονούν το θείο του θέλημα.

Έτσι το λέει και ο αγιώτατος, ιερώτατος και θεολογικώτατος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης:
«Όλη η θεολογία, δηλαδή η Αγία Γραφή, έχει ξεχωρίσει τις ουράνιες δυνάμεις σε εννέα τάγματα»· ο θείος διδάσκαλος τις κατατάσσει αυτές σε τρία τριαδικά συστήματα.

«Πρώτη τριάδα», λέει, «είναι αυτή που είναι πάντοτε γύρω από το Θεό και είναι έτοιμη να ενωθεί μαζί του αμέσως, δηλαδή η τάξη των εξαπτέρυγων Σεραφίμ, των πολυόμματων Χερουβίμ και των αγιώτατων Θρόνων· δεύτερη τριάδα είναι των Κυριοτήτων, των Δυνάμεων και των Εξουσιών· και τρίτη και τελευταία τριάδα είναι των Αρχών, των Αρχαγγέλων και των Αγγέλων».

Μερικοί λένε ότι δημιουργήθηκαν πριν απ’ όλη τη δημιουργία, όπως ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος, που λέει:
«(Ο Θεός) πρώτα συλλαμβάνει στο νου τις ουράνιες δυνάμεις των αγγέλων, και η σκέψη του έγινε πράξη».

Άλλοι λένε ότι δημιουργήθηκαν μετά τη δημιουργία του πρώτου ουρανού.

Όλοι βέβαια συμφωνούν ότι έγιναν πριν την πλάση του ανθρώπου.

Εγώ συμφωνώ με το **Θεολόγο Γρηγόριο.**

Διότι έπρεπε πρώτα να δημιουργηθούν οι νοερές ουσίες, έπειτα τα αισθητά, και στο τέλος και από τα δύο ο άνθρωπος.

Όσοι τέλος ισχυρίζονται ότι οι άγγελοι είναι οι δημιουργοί των διαφόρων υπάρξεων, αυτοί αποτελούν το στόμα του πατέρα τους, του Διαβόλου· διότι οι

άγγελοι είναι κτίσματα και όχι δημιουργοί.

Δημιουργός, προνοητής και συντηρητής όλων είναι μόνον ο άκτιστος Θεός, ο οποίος υμνείται και δοξάζεται στο πρόσωπο του Πατέρα, του Υιού και του Αγίου Πνεύματος.

Αγίου Ιωάννου του Δαμασκηνού, «Έκδοσις ακριβής της ορθοδόξου πίστεως», απόδοση στην νέα ελληνική, Αρχιμανδρίτης Δωρόθεος Πάπαρης. Από: http://users.uoa.gr/~nektar/orthodoxy/paterikon/iwannhs_damaskhnos_ekdosis_akribhs.htm

(Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)

Αγίου Ιωάννου Δαμασκηνού
Έκδοσις ακριβής της ορθοδόξου πίστεως

Απόδοση στην νέα ελληνική
Αρχιμανδρίτης Δωρόθεος Πάπαρης (νυν Μητροπολίτης Δράμας)

Πηγή: pemptousia.gr